

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Tomáše Rychlého v právní věci navrhovatele: **Z. P.**, o návrhu na ustanovení zástupce pro sepsání žaloby pro účely budoucího řízení o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 24. 10. 2017, čj. MPSV-2017/218806-917, v řízení o kasační stížnosti navrhovatele proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 9. 2. 2018, čj. 59 Na 2/2017-37,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Navrhovatel **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[1] Navrhovatel (dále jen „stěžovatel“) se podáním ze dne 13. 12. 2017 u krajského soudu domáhal osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů pro účely budoucího řízení o žalobě, kterou hodlá podat proti v záhlaví označenému rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí. Tímto rozhodnutím ministerstvo zamítlo odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Úřadu práce ČR o snížení dávky příspěvku na živobytí z 3 410 Kč na 2 200 Kč měsíčně ode dne 1. 8. 2017. Pro posouzení výše dávky příspěvku na živobytí bylo rozhodující, zda stěžovatel splnil podmínku podle § 24 odst. 1 písm. f) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, tedy zda se prokazatelně účastnil projektů organizovaných krajskou pobočkou Úřadu práce.

[2] Krajský soud vyhověl žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu. Stěžovatel žije výhradně ze sociálních dávek a splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků. Návrhu na ustanovení zástupce však krajský soud nevyhověl, neboť ustanovení zástupce není nezbytně třeba k ochraně

stěžovatelových práv. Krajský soud uvedl, že stěžovatel v minulosti opakovaně vystupoval před soudem v pozici účastníka nebo obecného zmocněnce. V některých řízeních úspěšně docílil zrušení napadeného správního rozhodnutí. Stěžovatel je tudíž dostatečně obeznámen s procesem kontroly správních aktů a s tím, jak vystupovat v řízení před soudem. Krajský soud nadto podotkl, že v návrhu ze dne 13. 12. 2017 stěžovatel již řádně zformuloval také námitky proti správnímu rozhodnutí, které chce v budoucnu napadnout žalobou. Stěžovatel tedy podle soudu může shodné námitky uvést také v budoucnu podané žalobě.

[3] Usnesení krajského soudu napadl stěžovatel včasnou kasační stížností. Je přesvědčen, že návrh na ustanovení zástupce je důvodný. Právo na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod nelze odepřít jen proto, že v minulosti podal úspěšnou žalobu v jiných, mnohem jednodušších věcech. Soud nepřihlédl ke skutečnosti, že se nyní jedná o zcela rozdílnou kauzu, která se týká dávek v hmotné nouzi. Jedná se o věc, která má v životě stěžovatele závažné dopady. Stěžovatel poukazuje také na to, že nemá právní vzdělání, dosáhl středního vzdělání bez maturity.

[4] Kasační stížnost není důvodná.

[5] NSS na úvod konstatuje, že podáním kasační stížnosti nevznikla stěžovateli povinnost být zastoupen advokátem v řízení před NSS. Kasační stížnost totiž nesměřuje proti rozhodnutí krajského soudu ve věci samé, ale proti procesnímu rozhodnutí, jímž byl zamítnut návrh na ustanovení zástupce (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 19, č. 3271/2015 Sb. NSS).

[6] Podle § 35 odst. 9 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát. Nutno dodat, že o ustanovení zástupce lze žádat i před podáním návrhu na zahájení řízení (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2006, čj. 2 As 2/2006-50).

[7] Zákon tedy předpokládá splnění dvou podmínek pro ustanovení zástupce. První podmínkou je splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků, druhou nezbytnost ochrany práv účastníka řízení. Skutečnost, že stěžovatel splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, je v daném případě nesporná. Krajský soud však neshledal splnění druhé podmínky. Dospěl k závěru, že zastoupení není nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele, jelikož je sám schopen se kvalifikovaně hájit a zajistit si náležitou obranu svých práv v řízení.

[8] Podle čl. 37 odst. 2 Listiny má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Toto právo zesiluje, jde-li v řízení o uplatnění jiného základního práva. Zajištěním právní pomoci se realizuje materiální rovnost účastníků. Právo je zaručeno bez omezujících podmínek, právní pomoc musí být dostupná i těm, kteří si ji nejsou s to opatřit smluvně. Judikatura při rozhodování o návrhu na ustanovení zástupce požaduje po soudech komplexní posouzení konkrétních skutkových okolností dané kauzy. Kritériem může být např.

pokračování

vzdělání a zkušenosti účastníka, jeho profese, důležitost sporu pro účastníka, složitost sporu, schopnost argumentace ve sporu, složitost dokazování, emoční účast ve sporu vylučující efektivní obhajobu atd. (srov. rozsudky ze dne 3. 4. 2013, čj. 6 As 23/2013-9, body 6-9, nebo ze dne 13. 5. 2016, čj. 6 As 84/2016-12, body 13-17).

[9] NSS podotýká, že stěžovatel u krajského soudu uplatňuje ochranu svého základního práva na pomoc v hmotné nouzi (čl. 30 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) nezbytnou k zajištění základních životních podmínek. Stěžovatel má tedy pravdu, že jde o spor, jehož výsledek je pro něj existenčně důležitý. Stěžovatel však má již nemalé zkušenosti s vedením soudních sporů (srov. odůvodnění usnesení krajského soudu, též přehled řízení, ve kterých stěžovatel u tohoto soudu vystupoval, na č. l. 15 soudního spisu). Ani věc sama není natolik komplikovaná, že by nezbytně vyžadovala zastoupení advokátem. Rozhodnutí krajského soudu je v tomto přesvědčivé a NSS se s ním ztotožnil.

[10] Krajský soud v napadeném rozhodnutí též poukázal na to, že dostatečné znalosti stěžovatele plynou z návrhu na osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, neboť návrh obsahuje nezbytné náležitosti a stěžovatel v něm již zformuloval i námitky proti rozhodnutí žalovaného. Podle krajského soudu tedy stěžovateli nic nebrání, aby shodné námitky uplatnil i v žalobě, kterou hodlá v budoucnu podat. NSS se i s těmito argumenty krajského soudu ztotožňuje a dodává, že velmi slušnou kvalitu má i právní argumentace stěžovatele v kasační stížnosti. Stěžovatel v ní prokázal nejen znalost právních předpisů, ale dokonce i judikatury tyto předpisy vykládající.

[11] NSS se tedy ztotožnil s krajským soudem, že v posuzovaném případě není splněna druhá podmínka § 35 odst. 9 s. ř. s., tedy nezbytnost ustanovení zástupce k ochraně práv stěžovatele. NSS proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel, který byl jediným účastníkem řízení o kasační stížnosti, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. dubna 2018

Zdeněk Kühn
předseda senátu